

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה.....2
- ב. אכבשיה לשטר משכנתא ואוכלה שיעור זוזי דמיגו דאי בעינא אמינא לקוחה היא בידי מהימנא כי אמינא דאית לי זוזי נבייכו מהימנא ... לקוחה בידי לא מצית אמרת דהא איכא עלה קלא ... אהדרה ניהליהו וכי גדלי יתמי אשתעי דינא בהדייהו.....2
- ג. אנא קריבנא ... לסוף אודי ליה דאיהו קריב טפי ... ליהדר לי פירי דאכל מהווא יומא עד השתא ... כיון דאודי אודי.....5
- ד. זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי איתי סהדי דאבהתיה היא והאי איתי סהדי דאכלה שני חזקה ... מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן.....7
- ה. מינך זבני ואכלתיה שני חזקה אזל איתי סהדי דאכלה תרתי שני ... הדרא ארעא והדרי פירי.....8
- ו. אם טען ואמר לפירות ירדתי נאמן.....9
- ז. האי מאן דנקיט מגלא ותובליא ואמר איזיל איגדריה לדיקלא דפלניא דזבניה ניהלי מהימן (אלמא) לא חציף איניש דגזר דיקלא דלאו דיליה.....9
- ח. מינך זבנית ואכלתיה שני חזקה איתי חד סהדא דאכלה תלת שני.....10
- ט. נסכא דרבי אבא ... דחטף נסכא מחבריה ... איתי חד סהדא דמיחטף חטפא מיניה אמר ליה אין חטפי ודידי חטפי.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף לג.

א. הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה

הבא¹ ליפרע חוב מנכסי יתומים אפילו גדולים² שנפלו להם בירושה, במקום בו יכול להפרע, צריך לישבע³ שלא פרעוהו⁴.

וכן אלמנה אם⁵ היא נפרעת עיקר כתובתה ותוספת מנכסי היתומים שנפלו להם בירושה, או נפרעת שלא בפניו כגון שגירש והלך לו, ובאה לבית דין לגבות כתובתה מנכסיו, שמגבין אותה אפילו שלא בפניו, אינה גובה אלא בשבועה⁶. והוא שיהיה הבעל במקום רחוק שיש טורח להודיעו, אבל אם הוא במקום קרוב להודיעו מודיעין אותו. וכמה קרוב, כדי שילך השליח ויחזור תוך שלשים יום, מודיעין אותו ואם לא יבא ישיבועה ותטול כתובתה, והאשה נותנת שכר השליח ומוספת על כתובתה.

ב. אנכשיה לשטר משכנתא ואוכלה שיעור זוזי דמיגו דאי בעינא אמינא לקוחה היא בידי מהימנא כי אמינא דאית לי זוזי גביינו מהימנא ... לקוחה בידי לא מצית אמרת

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ קח ג, יז

² בגי' דרכים אלו אם מת הלוח בתוך זמנו או שהודה בשעת מיתה או שמת בשמתא, שם גובין מהן אף בלא שבועה. סמ"ע נב

³ והסמ"ע (סקט"ו) נתן טעם דהואיל ואילו היה חי והיה פועל השבע לי היה צריך שבועה א"כ במותו טענינן כן ליורשים. אך בתוס' שבועות דף מ"א (ע"א) ד"ה וכי מה וכו' משמע דלא משום זה דהא בנאמנות סתם מ"מ צריך לישבע, אלא דתקנה בפני עצמה היא. אורים שם יא

⁴ אף שמצא הבעל חוב ביד הלוח אחר מיתתו אותן מטלטלין שנתן ללוח, מ"מ אינו גובה בלא שבועה, כ"כ הראב"ד ור' יונה. סמ"ע שם טו

⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קיב א

⁶ אף על גב דק"ל חזקה אין אדם פורע תוך זמנו מ"מ אשה דאית לה כתובה מתקנת חז"ל חיישינן טפי שמא התפס לה צררי כ"כ תוספ' פ' השולח וריש ב"ב והרא"ש שם וא"ל א"כ למה תגבה בשבוע' מ"ש ממזון בנותיו דאית להו מתקנת חז"ל ואין טורפי' מן הלקוחות אפי' בשבועה והתם ג"כ החשש משום צררי תירצו תוס' משום בבנותיו יש חשש יותר משום דניחא ליה בהרוחה דידהו יותר. ב"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דהא אינא עלה קלא ... אהדרה ניהלייהו וכי גדלי יתמי אשתעי דינא בהדייהו

כבר התבאר במסכת כתובות דף יז: וב"מ דף לפ. שחרש שוטה וקטן⁷ אין מחזיקין בנכסיהם וגם הם אין להם חזקה בנכסים של אחרים, מפני שאין בהם דעת למחות ולא לקבל המחאה שיזוהרו בשטרם, לפיכך לא חשש זה למחות.

וכל זאת דוקא כשידוע שהיה של אביו⁸, כגון שראו עדים שאביו דר בו⁹, אבל אם אינו ידוע הוי חזקה, אפי' שמוחזק בו יום אחד¹⁰, שהרי יש לו מינו שהיה טוען לא היתה של אביך מעולם¹¹.

ואם החזיק בה ג' שנים בחיי האב ואחרי מות האב בא בנו הקטן לערער, הא ודאי שאין שומעין לו, אלא אפילו אם היה המחזיק צריך להביא עדים על חזקתו מביאין ומקבלין עדותן, אף על פי שהמערער הוא קטן¹², הכא מקבלין, כיון שכבר החזיק כראוי על פי העדים לא יגרע כחו מפני שהמערער קטן והוא עתה בחזקתו.

אם יצא קול המגרע החזקה כגון שיצא קול שבתורת משכונא באה לידו, אם יצא הקול בחיי האב קודם שהחזיק בו ג' שנים שהוא משכונא בידו לשנים ידועות, וכלו שני המשכונא אחרי מות אביהם לא הוי חזקה¹³, שאין מחאה גדולה מזו והיה לו לזוהר בשטרו כיון שיצא קול שבמשכונא באה לידו שמפני הקול לא הוזקק אביהם למחות וכיון שהם קטנים ודאי ג"כ לא קנו מידם, וממילא בתורת גזל הוא בידו.

⁷ שו"ע ונו"כ קמ"ב יח יט

⁸ שו"ע ונו"כ שם ב

⁹ סמ"ע ל

¹⁰ ש"ך שם מז

¹¹ ואף על גב שהי' מעיני שפיר אמרי' מנו בכחאי גוונא כ"כ התוס' והמרדכי פ' חזקת הבתים. ש"ך שם יז שהרי מה שטוען עכשיו מענה גרועה דהיה לו להזוהר בשטרו. מ"ז שם. אולם אם יודע הדבר אחר זמן שהיה של אביו חוזרין ומוציאין אותו מידו. סמ"ע שם לא

¹² וק"ל [סי' כח סי"ט] אין מקבלין עדות בפני קטן. סמ"ע לב

¹³ ממילא כשיכלו אותן השנים ועדיין מחזיקו בידו מסתמא אביהן בחייו לא מכר לו. סמ"ע לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם החזיק בה ג' שנים בחיי האב קודם שיצא הקול, אפילו יצא הקול שיכלו שני המשכנתא אחרי מות אביהם¹⁴ ואחר כך מת הוי חזקה, ואין הקול שאחר החזקה מבטל החזקה, ומקבלין עידי החזקה אפילו בפני הקטן המערער.

מי שהחזיק אפילו יום אחד¹⁵, וכל שכן אם החזיק שני חזקה¹⁶ בנכסי קטן ואמר משכונא הם בידי ויש לי על היתומים חוב כך וכך, הואיל ואילו רצה היה אומר לקוחים הם בידי, והוה נאמן במיגו דאי בעי אמר לא היתה של אביהם שהרי אינה מוחזקת שהיה לאביו של זה, וי"א¹⁷ שצריך לישבע, והרי זה גובה בשבחה כלומר בפירות שכבר אכל מה שטען, ותחזור ליתומים¹⁸, וי"א¹⁹ שמחזיק בקרקע עד לתשלום פרעון החוב.

אבל אם יצא עליה קול שהיא של יתומים כגון שיצא קול בחיי האב שבתורת משכונא באה לידו²⁰, או שיצא קול שהיה של אביהם קודם שהחזיק ג' שנים, וי"א²¹ אף לאחר

¹⁴ סמ"ע שם

¹⁵ כיון שאינו ידוע שהיה של אביו נאמן במיגו דלא היה של אביו. סמ"ע [סקל"ד].

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם כא

¹⁷ הסמ"ע [סקל"ז], כתב דאין לגרום בשבועה דהא בסעיף כ"ב מבואר דגובה שלא בשבועה. והש"ך [סקכ"א] גורס בשבועה, דלא דמי לסעיף כ"ב, דשם הנאמנות מכח מיגו דלקוח, ונגד טענת לקוח אין היורשים יכולים לטעון טענת ברי, ועל טענת שמא אין נשבעין, משא"כ כאן דהמיגו הוא דלא היה של אביו מעולם, ובה היורשים טוענין ברי והיה מחויב שבועה בטענת המיגו, לכך אף בטענת חוב יש לי עליו חייב שבועה. אף דבה היורשים טוענין שמא, מ"מ כיון דעל טענת המיגו היה מחויב שבועה גם בזה צריך שבועה.

¹⁸ והיינו דוקא מפירות שכבר אכל, אבל אינו נאמן לעכב הקרקע בידו עד שיאכל, דהוי מיגו להוציא. סמ"ע [סקל"ה]. ועיין ש"ך [סקכ"ב].

¹⁹ בלבוש כתב "שאע"פ שאין מורידין לנכסי קטן בשביל חוב, הכא שהקרקע היא בידו כבר והיה יכול להחזיק בה בטענת לקוחה היא בידי במיגו שאמרנו, אין מוציאין אותה מידו עד שיפרעו לו." ועיין נתיה"מ ביאורים [סק"ט] ד"ל דכיון דאינו ידוע שהיה של אביו כלל דהוי הפה שאסר דעדיף ממיגו, מהני אפילו לפירות דלהבא.

²⁰ ועיין נתיה"מ ביאורים [סק"י] דודאי אם לא היה קול רק שהיה של אביהם מהני מיגו, כיון דאין צריך להכחיש הקול כברי, כיון דאפילו בחזקה שאין עמה טענה אין צריך להחזיר עד שיביא המערער עדים שהיה של אבותיו, ולכך כתב המחבר כענין הקול שכתבנו בסמוך, כלומר שיהיה הקול שבתורת משכונא בא לידו כדלעיל בסעיף כ', דכיון דאיכא קלא שמיד אביהם בא לידו במשכונא, דאז אפילו אם יאמר שאינו יודע אם היה של אביו ע"כ יצטרך להכחיש הקול והוי העזה, ולכך לא מהני מיגו.

²¹ דעת הסמ"ע [סקל"ד ול"ז]. שאם יצא הקול אחר ג' שנים נאמן לטעון לקוח הוא בידי, אבל לומר חוב יש לי עליו במיגו דלקוח אינו נאמן אפילו ביצא הקול אחר ג' שנים דהוי מיגו דהעזה. והש"ך [סקי"ח וכ"ב] כתב ששנגה היא ביד הסמ"ע, דהא בנכסי קטן אין חילוק בין תוך ג' לאחר ג', וכאן מיירי אפילו ביצא הקול אחר ג' דג"כ אינו נאמן, כיון דאינו נאמן אלא במיגו דלא היתה שלך, וכיון דאיכא קול שהיתה של אביהם שוב ליכא מיגו דהוי מיגו דהעזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ג' שנים, אינו נאמן, שהרי אין מחזיקין בנכסי קטן, ותחזור השדה וכל הפירות שאכל ליתומים עד שיגדלו ויעשה עמהם דינך²².

אכלה שני חזקה בחיי אביהם, ולא יצא קול שהיתה ממושכנת במשך שנים אלו²³. מתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי מאביהם נאמן לומר חוב יש לי על אביהם וגובה אותו מהפירות, ומתוך שהיה יכול לומר שלי הן גובה אותה שלא בשבועה²⁴.

**ג. אנא קריבנא ... לסוף אודי ליה דאיהו קריב טפי ...
ליהדר לי פירי דאנל מההוא יומא עד השתא ... כיון
דאודי אודי**

אם הם חלוקים²⁵ על שדה ואין אחד מהם מוחזק בה, כגון שמת בעל השדה ושנים באים ליורשו כל אחד אומר אני קרוב וראוי ליורשו ואין לשום אחד עדים, אמרו חז"ל כל דאלים גבר.

²² וכי תימא כיון שהקרקע זו אינה מוחזקת שהיתה של אביו של הקטן, יהא נאמן במינו דאי בעי אמר לא היתה מעולם של אביהם, דכיון שיצא הקול שהיא של יתומים ודאי אם יחקור הענין ימצא בבירור שהיתה של אביהם, ואין זה מינו טוב שירא לומר לא היתה של אביהם מעולם.

²³ שאם יצא קול אפילו החזיק ג' שנים אחר כך לא הוה חזקה. סמ"ע שם לח, ודעת הש"ך כג שרק בקול דמשכונא א"כ הקול הוה כמחא' משא"כ הכא שהקול הוא שהית' של זה א"כ אינ' כמחא' שהרי יכול להיות שהית' של זה ולקח' ממנו.

²⁴ שכיהיתומים הם מוחזקים, והמערער בא להוציא מידם דברים העשויים להשאיל או להשכיר, צריך המערער שבועה, מה שאין בן הכא דאיירי דהמערער הוא מוחזק, משו"ה ס"ל דמחזיק בו בלא שבועה, וק"ל. סמ"ע שם לט אולם בלבוש כתב ואף על גב דגבי טוען על מטלטלין שהוא המשכון בידו עד כדי דמיו נוטל ובשבועה בנקיטת חפץ, ומאי טעמא אמרינן הכא שגובה שלא בשבועה מן הפירות, דחילוק יש בין משכון של מטלטלין לקרקע, דכיון דאין נשבעין על הקרקעות אין כאן שבועת נקיטת חפץ, ושבועת היסת גם כן אין כאן לפי שאין היתומים טוענין ברי, ואין נשבעין היסת על טענת שמא. ועיין ש"ך כד

²⁵ שו"ע ונו"כ קלט א וסעיף ד וסימן קמו סעיף כב, ועי' בנו"כ שם, ועי' כנה"ג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אם גבר האחד ואכל פירותיו וכן מי שירד לשדה בחזקת שהוא יורש ואכל פירותיה ואחר כך הודה זה שירד תחלה או זה שנבר לזה שנבר עליו שהוא הקרוב יותר. חייב להחזיר²⁶ כל הפירות שאכל²⁷.

אם גבר האחד ואכל פירותיו ואפילו אכלם ג' שנים. ואחר כך הביא השני עדים²⁸ שהוא קרוב, והעדים אינם יודעים אם זה שנבר הוא קרוב או לא, מוציאים מזה שנבר²⁹ שהוא ספק קרוב והאחר קרוב ודאי. וכל שכן אם השני

²⁶ רמב"ם הלכות טוען ונמען פרק טו הלכה ג. וז"ל שם מי שירד לשדה בחזקת שהוא יורש ואכל פירותיה ונמצא יורש אחר שהוא קרוב ממנו וראוי ליורשה בין שנמצא בעדים בין שהודה לו זה שירד תחלה חייב להחזיר כל הפירות שאכל. והיא כגירסת הרשב"ם ומשמע שאם החזיק ג' שנים אין חייב להחזיר שכתב הרשב"ם בד"ה לסוף שנה או שנתים משמע שאם היה שלוש אין חייב להחזיר וצ"ע אמאי הא למרות שיש לו מינו דלקוחים היא בידי הרי הודה דשלא כדין החזיק עד עתה. ואפשר שהרשב"ם לשיטתו בד"ה אהאי שכתב אהודאת פיו שמודה עכשיו שאתה קרוב יותר והא איהו דאמר עד השתא אנא קריבנא טפי ואכל פירות כדין כל דאלים גבר וזה שמודה עכשיו הרי הוא כנותן לך את האילן מדעתו אף על פי שלא זכית בו מן הדין. וא"כ לאחר ג' שנים כבר שלו מן הדין שהרי י"ל לקוח הוא בידו ואכל כדין ואף לאביי ורבא טענינליה הכי, אך קודם ג' שנים כיון שאינו אל מדין כל דאלים גבר ולא יכל לומר לקוח הוא אם כן בהודאתו לאו מתנה הוא דיהיב אלא הודאה שרק מתוך התגברותו ישב ואכל שלא כדין.

²⁷ ונראה דכו"ע מודו בזה דהא הודה דשלא כדין אכל. ואע"ג דרב חסדא פליג עיין רמב"ן שכתב ואיכא לפרושי דרב חסדא לטעמיה דאמר מה לי לשקר במקום עדים אמרינן וכמאן דטעין דמי, והכא נמי אלו טעין אנא מקריבנא טפי לגבי פירי אמרי, משום דובנתניהו מינד, מהימן, והואיל ואיכא מגו כמאן דטעין הוא.

²⁸ שבמעשה דרב אידי בר אבין יש בו גירסאות וגירסת ר"ח והיא הנראית בעיני ר"י (ד"ה ה"ג). והיא קריביה דרב אידי בר אבין שכיב ושבק דיקלא אתא רב אידי אמר אנא קריביה וההוא גברא אמר אנא קריבנא טפי לסוף אייתי סהדי דאיהו קריביה אוקמה רב חסדא בידיה אמר ליה ליהדר לי פירי דאכל מההוא יומא עד השתא אמר זהו שאומרים עליו אדם גדול הוא אמאן קא סמיך מר אהאי הא קאמר דאנא מקריבנא טפי אביי ורבא לא סבירי להו הא דרב חסדא כיון דאודי אודי ופרשו רשב"ם והרא"ש (סי' יט) אתא ההוא גברא ואמר אנא קריביה טפי ומתוך שלא נודע מי הוא קרוב יותר החזיק אותו האיש בקרקע לפי שהיה אלם יותר כדאמרינן בזה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי כל דאלים גבר. לסוף שנה או שנתים אייתי סהדי פירש ר"י לסוף אייתי סהדי דאיהו קריביה ולא גרסינן קרוב טפי שלא היו מעידים שרב אידי קרובו היה טפי מההוא גברא אלא היו מעידים שרב אידי קרובו היה וההוא גברא לא היו מכירים אם היה קרובו אם לאו ולא היה לו שום עידי קורבא לכך אוקמה רב חסדא בידי דרב אידי דהוי רב אידי ודאי וההוא גברא ספק והיה רב אידי תובע גם הפירות כיון שהודה שאכל כבר ורב חסדא פטר במגו דאי בעי אמר לא אכלי כי אמר אכלי ודידי אכלי מהימן ורבא ואביי סברי דכיון שאכל פירות ואודי חייב לשלם ולא מהימן במגו הואיל והקרקע יוצא מתחת ידו מן הדין דבקרקע ליכא מגו. וגירסא זו כתבו התוספות שנראית לר"י עיקר אבל מדברי הרמב"ם פרק (ט') [ט"ז] מהלכות טוען (ה"ג) נראה שהוא גורס דאיהו קריביה טפי וכתב הרב המגיד ולדברי הכל דינו של רבינו אמת ואף על פי שאין שם עדים כמה אכל כיון שהוא הודה כמה אכל ויש עדים שהאחר קרובו יותר או הודה לו הוא מוציאים ממנו מה שאכל. ב"י שם

²⁹ והיינו טעמא, שהרי לא טען שקנה השדה להיות אכילתו ראייה אטענתו, אלא טוען שירש הקרקע מקרובו שמת, וכיון שלהפירות שאכל אין לו זכות אלא מכה הקרקע והקרקע יוצאת מתחת ידו בעדים הללו ואין לו מינו נגדו, ממילא צריך לשלם ג"כ הפירות. סמ"ע שם ח והש"ך [סק"ה] חולק וס"ל דאם יש לו מינו דלא אכלתי מהימן כשטוען ברי, אבל כשטוען שמא הא לית ליה מינו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וטבילי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הביא עדים שהוא קרוב יותר מהאחר, שמוציאין מזה שנבר ונותנין לזה שקרוב יותר.

וצריך להחזיר כל פירות שאכל, אפילו אין ידוע שאכלם אלא על פיו שהודה בהם חייב להחזירם, ואינו נאמן מכח מינו ביחס לפירות לומר שהוא קרוב יותר³⁰. ויש חולקין³¹ בזה שלמרות שעל הקרקע אינו נאמן מ"מ עכ"פ על הפירות נאמן שהוא הראוי ליורשו במינו רק אם הוא בעצמו אינו יודע אם הוא הקרוב יותר צריך לשלם גם הפירות אף כשיש לו מינו כיון שגם אצלו הוי ספק ומדינא יוצאה מתחת ידו.

דף לג:

ד. זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאנלה שני חזקה ... מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן

כבר התבאר לעיל דף לא. שזה אומר³² של אבותי וזה אומר של אבותי, והביא המערער עדים שהיתה של אבותיו מעולם³³ וידוע להם שלא מכרוה, והמחזיק מביא עידי חזקה, מוציאין אותו מידו ותחזור לזה שהביא עדים שהיא של אבותיו, שהרי דבריו נגד העדים הם ולא יועיל לו כל מינו שבועולם³⁴.

³⁰ ואף על גב שהוא אומר שהוא קרוב יותר לא אמרינן שיהא נאמן על הפירות שהוא קרוב יותר, במינו דאי בעי אמר לא אכלי כי אמר אכלי ודידי אכלי נאמן, שביון שהקרקע יוצא מתחת ידו בדין אין המינו מועיל לו וחייב להחזיר גם הפירות, דהא אינו מחזיק בפירות אלא מכוח הקרקע, ואם אין הקרקע שלו דבקרקע לא שייך מינו, מאין יבואו לו הפירות.

³¹ ש"ך ה

³² שו"ע ונו"כ קמו כד

³³ דאם אמרו עדי המערער דשל אבותיו היתה מעולם ולא מכרוה, אזי בכל ענין מוציאין מיד המחזיק, דהא לא מצי המחזיק למיטען שאבותיו קנאוה מאבות דהמערער, דהא העידו שלא מכרוה מעולם. סמ"ע נח

³⁴ דהא טענה דחזקה הוי חזקה שאין עמה טענה, וליכא למימר נהימניה שהיא של אבותיו במינו דאי בעי אמר מינד זבינתא, דהוי מינו במקום עדים, כלומר והאיך נוכל לומר שמענתו שאומר שהיא של אבותיו אמת במינו דאמר מינד זבינתא, והרי עדים מעידים כנגדו גם כן שהיה של אבותיו של המערער ומינו במקום עדים לא אמרינן. לבוש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לפיכך מחזיר הקרקע וגם הפירות שאכל, אפילו אין עדים שאכלם אלא על פיו, שאין כאן מיגו לומר אכלתי ומשלי אכלתי, שהרי עדים מכחישים אותו בין על גוף קרקע בין על הפירות. ואין לו זכות אלא חזקתו שאכל הוא הפירות ג' שנים, ולזה אין לו טענה, שהרי אינו טוען שאכל הפירות משום שלקה הוא השדה ממנו³⁵.

ה. מינך זבני ואכלתיה שני חזקה אזל אייתי סהדי דאכלה תרתי שני ... הדרא ארעא והדרי פירי

המחזיק באכילת³⁶ פירות במקום שלא הועילה החזקה והקרקע חוזרת, מחזיר גם הפירות שאכל, אם יש עדים בדבר, ונחלקו הפוסקים אם ע"י הודאת המחזיק חייב לשלם כמו שיבואר.

ולפיכך לא³⁷ מצא המחזיק עדים שהחזיק ג' שנים שלימות אלא העידו על ב' שנים, צריך להחזיר הקרקע שהרי אין לו חזקה בה, וגם הפירות שאכל צריך להחזיר לא שנא אם שנים מעידים על אלו השתי שנים בין שעד אחד מעיד עליהם כמו שיתבאר להלן דף לד. בעזה"ת³⁸.

ומיהו פירות של שנה שלישית אף על פי שהוא מודה שאכלם אין צריך לשלם, שאם נאמין לו שאכלם ונאמר להחזירם, יאמר אדרבה אם אכלתים הרי החזקתי ג' שנים ונצטרך להחזיקו בקרקע, לכך לא נאמין לו שאכלם וממילא פטור לשלם.

וכן אם הביא עד אחד שאכלה ג' שנים מחזיר הקרקע ולא הפירות מהאי טעמא, דעל הקרקע הא אין לו עידי חזקה, ועל הפירות אם נאמין לעד שמעיד שאכל ג' שנים נצטרך להחזיקו בקרקע.

³⁵ סמ"ע נט

³⁶ שו"ע ונו"כ קמה ג

³⁷ שו"ע ונו"כ שם

³⁸ שאם שנים מעידים הרי יש כאן שני עדים שמעידים שאכל פירות מקרקע שאינה שלו וצריך לשלם, ואם אחד מעיד צריך לישבע שבועה דאורייתא נגד עד אחד לומר שאינו כדבריו [דהא עיקר תביעתו הוא על הפירות שהן תלושין, ומכיון שהוא מודה לדברי העד שאכל הפירות אלא שאומר דידי אכלי, הרי זה דומה לנסכא דר' אבא ומתוך שאינו יכול לישבע להכחיש העד משלם. לבוש וסמ"ע שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואין צריך לומר כשאין עדים כלל על אכילת הפירות אף על פי שמחזיר הקרקע אין צריך להחזיר הפירות שאכל, שאם נאמין על טענתו שאומר אכלתי ג' שנים נצטרך להחזיקו גם בקרקע.

אולם אם טוען אכלתי רק שני שנים וזבנית' מינך ואין עדים כלל בדבר, י"א שאינו נאמן על הפירות, וצריך להחזיר³⁹. וי"א⁴⁰ שנאמן במיגו שיכל לומר לא אכלתי וכדבריהם נראה עיקר.

ו. אם טען ואמר לפירות ירדתי נאמן

היורד לתוך⁴¹ שדה חבירו וליקט פירותיו, ובעל השדה טוען שבגזול לקחם וזה אומר שמכרם לו, נאמן בשבועת היסת כיון שהוא מוחזק בהם, אפילו אם יש עדים שלקטן ואין לו מיגו שלא היו דברים מעולם, ואף על פי שהקרקע בחזקת בעליה עומדת נאמן על הפירות⁴² כשלקטן כבר⁴³.

ואם בעל השדה שם ואינו מוחה כלל בעת לקיטתו, אין בית דין מוחין בידו מללקוט, כיון דבעל השדה בעצמו כאן היה לו למחות בידו אם היה דלא מכרו לו⁴⁴.

ז. האי מאן דנקיט מגלא ותובליא ואמר איזיל איגדריה לדיקלא דפלניא דזבניה ניהלי מהימן (אלמא) לא חציף איניש דגזר דיקלא דלאו דיליה

³⁹ למרות שיש לו מגו דלא אכלתי, כיון שהקרקע יוצא מתחת ידו וכן הוא בהגהת אשר"י להדיא וכן משמע בתוס'.

⁴⁰ הרמב"ן ונ"י והריב"ש ושאר פוסקים שחולקין, וכדבריהם נראה עיקר. ש"ך ב

⁴¹ שו"ע ונו"כ קל"ז א

⁴² ואפילו לא אמר תחילה אלך ואלקט, כיון שכבר לקחן לביתו והוא מוחזק נאמן מטעם חזקת מטלטלין. סמ"ע [סק"א] ועיין ביאורים [סק"א] דמיירי שאינו ידוע אם לקחן שלא בפני הבעה"ב או בפניו, אבל אם יש עדים שלקחן שלא בפני הבעה"ב, בעינן דוקא שאמר מקודם אלך ואלקוט אז נאמן מטעם דלא חציף

⁴³ ואף על פי שאינו תפוש בהן אלא הן ברשות אחרים, וגם מיגו דהחזרתיו אין כאן שאין ברשותו להחזיר, אפילו הכי נאמן בשבועת היסת, דאוקמינן ליה אחזקה דלא חציף איניש למיחת לארעא דחבריה ולמיכל פירי דחבריה אם לא היה לו זכות בהם, ומהימנינן ליה שקנאם בשבועת היסת על מה שעבר, אבל לא להבא להחזיקו בהן לכתחלה, דלא אמרינן חזקה להוציא. לבוש שם ועיין סמ"ע א

⁴⁴ סמ"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אם אין בעל⁴⁵ השדה או האילן כאן, ואמר אחד אלך ואלקט פירות האילן והשדה של פלוני שמכרם לי, אין בית דין צריכין למונעו, שאין אדם חצוף⁴⁶ ללקט פירותיו של אחרים. ודוקא אם אמר אלך ולקוט אבל אם לא אמר מונעים בידו. וגם אם אומר⁴⁷, י"א⁴⁸ שצריך שיאמר כן בפרהסיא וי"א⁴⁹ שאפילו אמירה בצנעה דהיינו בפני אנשים מעטים ג"כ מספיק.

מכל מקום אם באו הבעלים קודם שלקטן מעכבין על ידו, דכולי האי לא מוקמינן ליה אחזקת שאינו חצוף כיון שהבעלין עומדין וצווחין⁵⁰, ואפילו אם ליקטן כבר והוא טוען שליקטן משום שמכר לו גוף השדה ולא לפירות לברן נחית, אז אינו נאמן אף על הפירות שאכל שהרי בעך הבית צווח וצריך להחזירן או לפורען, דכיון שאין לו שטר ולא חזקת שלשה שנים שלא קנה הגוף גם הפירות לא קנה, דהא לא טעין על הפירות אלא משום הקרקע ואם הקרקע לא קנה מאין לו הפירות.

אבל אחר שליקטם ולא צווח בעל הבית בלקיטתם אפילו מונח בהשדה של בעל האילן נאמן נגד הבעה"ב מטעם חזקה דאין אדם חציף לומר אלך ואלקוט כשאינן לו רשות⁵¹.

ח. מינך זבנית ואכלתיה שני חזקה אייתי חד סהדא דאכלה תלת שני

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴⁶ בתוס' פרק חזקת הבתים (ב"ב) דף ל"ג (ע"ב ד"ה ואי) הקשו, דלמה לי טעמא דלא חציף אינש, תיפוק ליה כיון שהוא מוחזק ותפוס בפירות נאמן לומר לקוח כמו בשאר ממלטין וע"ש. ובהגהת מיימוני פ"ט מטוען (אות ה') כתב וז"ל, וריצב"א אמר דלא קשה כלל, דדומיא דהכי בשאר ממלטין אם ידוע שנכנס לבית חבירו ונמל בלא ידיעתו היה חייב להחזיר ולא כל כמיניה לומר שלקחה מתחלה וזה נראה לענ"ד בכוונת השו"ע שבסעיף א' לא כתב שאמר אלך ואלקט, משום דבסעיף א' מיירי שבעל השדה היה שם, ולפיכך נאמן לומר לקוח בשבועת היסת כמו בשאר ממלטין, דמסתמא הבעלים מסרו לו בתורת לקוח או מתנה, אבל בסעיף ב' כתב אם אין בעל האילן ושדה כאן, דזה לא מהימן בתורת מוחזק אלא משום שאומר אלך ואלקט. וזה נמי כוונת הטור שם ע"ש. קצוה"ח שם א

⁴⁷ בסמ"ע שם א

⁴⁸ דעת הרמ"ה בטור שם

⁴⁹ ה"ר חזקיה בטור שם

⁵⁰ דא"כ כל איש שהוא עזות מצח יסמוך ע"ו לומר כן משום ידיע כשיאמר כן לא יוכל בעליו למחות בו. סמ"ע

א

⁵¹ נתייה"מ חידושים שם ד וכמש"כ הלבוש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מה שהתבאר שאם לא⁵² מצא המחזיק עדים שהחזיק ג' שנים שלימות שצריך להחזיר הקרקע שהרי אין לו חזקה בה, וגם הפירות שאכל צריך להחזיר, אם הביא עד אחד שאכלה ג' שנים מחזיר הקרקע ולא הפירות מהאי טעמא, דעל הקרקע הא אין לו עידי חזקה, ועל הפירות אם נאמין לעד שמעיד שאכל ג' שנים נצטרך להחזיקו בקרקע.

ט. נסנא דרבי אנא ... דחטף נסנא מחבריה ... אייתי חד

סהדא דמיחטף חטפא מיניה אמר ליה אין חטפי ודידי

חטפי

מעשה באחד⁵³ שחטף לשון של כסף מיד חברו בפני עד אחד, ובא החוטף ואמר חטפתי ושלי חטפתי וחייבו אותו חכמים להחזיר מפני שהוא מחוייב שבועה בעד זה ואינו יכול לישבע שהרי הודה כמו שאמר העד, וכדין זה דנין בכל כיוצא בזה בכל מקום כמו שיבואר להלן דף לד. בעזה"ת.

⁵² שו"ע ונו"כ קמה ג

⁵³ רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ד הלכה יד, שו"ע ונו"כ שסד ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

